

ΕΙΣΗΓΗΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Στο Σχέδιο Νόμου «Για την ανάπτυξη της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας».

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

- Εισαγωγή.

Είναι εκφρασμένη κυβερνητική πολιτική όπως διατυπώθηκε δημόσια από τον Πρωθυπουργό, ότι η επιστήμη και η τεχνολογία είναι τα κλειδιά για μια ισόρροπη ανάπτυξη της χώρας που οφείλει να πάρει υπόψη την πρόκληση του διεθνούς ανταγωνισμού.

Ποτέ στο παρελθόν δεν έχει εκφραστεί τόσο δεμένα με το κυβερνητικό πρόγραμμα η επιθυμία να μπει η έρευνα και η τεχνολογία στην υπηρεσία της ανάπτυξης, όσο από τη σημερινή κυβέρνηση.

Η κατάσταση που κληρονομήσαμε από τις αποστασιαστικές και ασχεδίαστες ενέργειες του παρελθόντος, χαρακτηρίζεται από έλλειψη εστίασης του κυβερνητικού παρεμβατισμού στις προτεραιότητες της επιστημονικής έρευνας, έλλειψη σύνδεσης έρευνας και τεχνολογίας με την παραγωγή και την καινοτομία, και παράλειψεις και απουσία κανόνων ποιοτικής αξιολόγησης των ερευνητών και των αποτελεσμάτων της έρευνας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι η χώρα δεν έχει ως τώρα ένα ενιαίο νόμο για την έρευνα που να περιέχει κανόνες που να σχετίζονται και με τη διεθνή εμπειρία και όχι μόνο με την «ελληνική πραγματικότητα» στην οποία γίνεται συχνή επίκληση, σαν δικαιολόγηση για να αποφυγθούν αλλαγές στην ως σήμερα πολιτική που οδήγησε την έρευνα σε μαρασμό. Είναι χαρακτηριστικό, που κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει σοβαρά, ότι η χώρα μας έχει υποβαθμισμένη κυβερνητική αποδοτικότητα, αλλά και πολύ πενιχρή παρουσία στο διεθνές επιστημονικό ανταγωνισμό. Αν αναλογιστεί κανείς τι γίνεται σε ορισμένες μικρές χώρες που πριν λίγες δεκαετίες υστερούσαν σε επιστημονικό δυναμικό σε σχέση με την Ελλάδα, (όπως π.χ. Βουλγαρία, Ρουμανία, Ισραήλ, Ιρλανδία κ.λ.π.) και πόσο πίσω έχει μείνει η χώρα μας, η επίκληση της «ελληνικής πραγματικότητας» πρέπει να χαρακτηριστεί ως σκοταδιστική φυγή. Η πρόβλεψη είναι ότι αν διατηρήσουμε μωπικά την αδράνεια του παρελθόντος δεν είναι μακριά ο χρόνος που θα μας υπερβαλλάνουν όλες οι γειτονικές χώρες και η χώρα μας θα έχει μόνιμη εξάρτηση οικονομική, τεχνολογική, πολιτιστική και τελικά και πολιτική από ξένα κέντρα αποφάσεων. Γι' αυτό το Υπ.Ε.Τ. απορρίπτει την αρχή ότι «η Ελλάδα δεν μπορεί να επιδιώξει μεγάλες επιστημονικές κατακτήσεις», που εκφράζει εθνική απαισιοδοξία.

Με την ίδρυση του Υπ.Ε.Τ. τον Ιούλιο του 1982 εκφράστηκε μέσα από το Π.Δ. 574/1982, Άρθρο 7, η κυβερνητική πολιτική που ανταποκρίνεται στον χαρακτήρα της αλλαγής της κυβέρνησης του ΠΑΣΟΚ. Με την εντολή αυτή η σημερινή ηγεσία του Υπ.Ε.Τ. εγκαινιάσε μια πολιτική καθορισμού των στόχων και αντίστοιχου σχεδιασμού της χρηματοδοτούμενης έρευνας, τόσο στα ερευνητικά κέντρα, όσο και στα Α.Ε.Ι.

Στις αρχές του 1983 το Υπ.Ε.Τ. άρχισε την επεξεργασία του συζητούμενου νομοσχεδίου για να μπει η νομική βάση για τον εκσυγχρονισμό και αναβάθμιση της ερευνητικής προσπάθειας.

Η αρχική επεξεργασία του νομοσχεδίου έγινε από μια επιτροπή υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα του Υπ.Ε.Τ. Δρ. Δ. Ραπακούλια που αποτελείτο από τους πιο κάτω επιστήμονες με σημαντική ερευνητική πείρα.

1) Ν. Αντωνίου, Καθηγητής Θεωρητικής Φυσικής στη Φυσικομαθηματική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιστημονικός Διευθυντής του Κ.Π.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ».

2) Κ. Σίκερης, Καθηγητής Βιολογίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, Διευθυντής του Κέντρου Μοριακής Βιολογίας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

3) Ι. Ιωσηφίδης, Καθηγητής Ιατρικής του Πανεπιστημίου

του Σικάγου, Επισκέπτης Καθηγητής Πανεπιστημίου Κρήτης.

4) Κ. Τσουκαλάς, Καθηγητής Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.

Παράλληλα το Υπ.Ε.Τ. ζήτησε από τον ΟΟΣΑ να στείλει ειδική επιτροπή από παπειραμένους σε οργάνωση έρευνας. Μια 4/μελής επιτροπή που είχε μέλη από ΗΠΑ, Πορτογαλία, Γαλλία, και Σουηδία, επισκέφτηκε την Ελλάδα στις αρχές του 1983, συζήτησε με τα ερευνητικά κέντρα και το Υπ.Ε.Τ. και υπέβαλε μια πρώτη έκθεση (9.8.1983). Στη συνέχεια ξαναήλθε το φθινόπωρο του 1983 και σε δημόσια συζήτηση με το Υπ.Ε.Τ. και τα ερευνητικά ιδρύματα κατέληξε σε συμπεράσματα για την κατάσταση στη χώρα που διατυπώθηκαν σε μια τελική έκθεση.

Με βάση τις συστάσεις και τις αρχές του ΟΟΣΑ που περιέχονται στην έκθεση και την παράλληλη έρευνα που κάναμε τόσο στις χώρες της ΕΟΚ όσο και της COMECON, τέθηκαν οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες στηρίχθηκε η επεξεργασία της έκθεσης της πιο πάνω επιτροπής.

Ακολούθησε σειρά συζητήσεων με τα Δ.Σ. των Ερευνητικών Ιδρυμάτων της χώρας, με εκπροσώπους των εργαζομένων, και με Ακαδημαϊκούς επιστήμονες στις οποίες προτάθηκαν διάφορες τροποποιήσεις. Τέλος τον Φεβρουάριο του 1984 συζητήθηκε με απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας νέα επιτροπή για να κάνει την τελική διατύπωση του νομοσχεδίου. Η επιτροπή που συνεδρίασε υπό την προεδρία του Γενικού Γραμματέα του Υπ.Ε.Τ. Δρ. Δ. Ραπακούλια, αποτελείτο από τους πιο κάτω επιστήμονες με αδιαμφισβήτητη πείρα στην έρευνα και διεθνές επιστημονικό κύρος

1) Ν. Αντωνίου, Καθηγητής Θεωρητικής Φυσικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιστημονικός Διευθυντής του Κ.Π.Ε. «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ».

2) Κ. Τσουκαλάς, Καθηγητής Κοινωνιολογίας Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Διευθυντής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών.

3) Χ. Χαλιμιάς, Καθηγητής Ηλεκτρονικής Εθνικού Μετσόβειου Πολυτεχνείου.

4) Κ. Στεφανίδη, Καθηγητής Ψυχιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρόεδρος της Διεθνούς Ψυχιατρικής Ένωσης.

5) Κ. Νικολαΐδης, Δρ. Φυσικοχημείας, Διευθυντής του Κέντρου Θεωρητικής και Φυσικής Χημείας του Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών.

6) Θ. Στάθης, Δρ. Μηχανικός, Υψηλής Πανεπιστημίου Κρήτης, Βουλευτής του ΠΑΣΟΚ.

Η επιτροπή αυτή έκανε μια εκ διαθέων εξέταση του όλου νομοσχεδίου πέρνοντας υπόψη και τις διάφορες τροποποιήσεις που προτάθηκαν στις προηγούμενες συζητήσεις και κατέληξε σε μια σειρά προτάσεων προς τον Υπουργό Έρευνας και Τεχνολογίας για την βελτίωση του Νόμου.

Οι προτάσεις αυτές έγιναν δεκτές από τον Υπουργό, ενσωματώθηκαν στο νομοσχέδιο το οποίο τελικά παραπέμφθηκε στον Τεχνικό Κύκλο Υπουργών. Στις συζητήσεις του Κύκλου έγιναν τελικές τροποποιήσεις που διασφράγγιζαν τις σχέσεις του Υπ.Ε.Τ. με τα άλλα Υπουργεία.

Ανάλυση της τωρινής κατάστασης της έρευνας.

Στα Α.Ε.Ι. της χώρας η έρευνα σήμερα στηρίζεται μόνο στην πρωτοβουλία λίγων κροισομένων επιστημόνων που εργάζονται μέσα σε ένα πνευματικό κενό, με ανύπαρκτη παράδοση (με εξαίρεση την αρχαιολογία), έλλειψη κρατικής μέριμνας για υποδομή και κίνητρα, και μέσα σε παραλυτικές γραφειοκρατικές διαδικασίες. Η απουσία κινήτρων, μηχανισμού σύνδεσης της έρευνας με την παραγωγή, κυβερνητικής ερευνητικής πολιτικής, και συστήματος μεταπτυχιακών σπουδών και το έλλοπος της προπτυχιακής διδασκαλίας, είχαν τόσο καταλυτική επίδραση στην όλη ακαδημαϊκή ζωή που η αφοσίωση λίγων επιστημόνων δεν στάθηκε ικανή να δημιουργήσει μια ερευνητική παράδοση και να αναβαθμίσει την πανε-

πιστημιακή δραστηριότητα του Δ.Ε.Π., ώστε να ξεφύγουν από Α.Ε.Ι. από τη σημερινή τους υπανάπτυξη.

Ο Ελληνικός ακαδημαϊκός κόσμος ήταν πάντα αποκομμένος από τη διεθνή δραστηριότητα και άμιλλα στην έρευνα. Σε παλαιότερες εποχές ενώ η έρευνα έρρισκονταν σε χαμηλόταρα ακόμη επίπεδα, ο μικρός αριθμός φοιτητών που είχαν παραχθεί μέσα από αυστηρές επιλογές των εισαγωγικών εξετάσεων δεν απαιτούσε υψηλή ερευνητική αποδοτικότητα των Καθηγητών για να διατηρηθεί ένα διεθνώς ανεκτό ακαδημαϊκό επίπεδο. Με την αναπόφευκτη όμως μετάβαση στη σημερινή μορφή μαζικής παιδείας το κενό έγινε πιο ορατό.

Η έλλειψη ερευνητικής συνείδησης και παράδοσης στο διδακτικό προσωπικό, η απουσία ενός ζωντανού συστήματος συνεργασίας με τη διεθνή επιστημονική κοινότητα, οι απαιτήσεις διδασκαλίας σε μεγάλα ακροατήρια, η έλλειψη διαβάθμισης του προσωπικού που να στηρίζεται σε ποιοτική αξιολόγηση, με σύγχρονη ανάπτυξη ενός υπερτροφικού συντηρητικού πνεύματος σε όλο το φάσμα των διδασκόντων, έκαναν τα πανεπιστήμιά μας εξεταστικά κέντρα, αντί χώρους που προωθούνται οι ορίζοντες της γνώσης. Έτσι η χώρα μας ωφελήθηκε ελάχιστα από μια εγχώρια επιστημονική παραγωγή, ενώ το ζωντανότερο κομμάτι του επιστημονικού κόσμου πήρε το δρόμο της ξενιτιάς και της σχεδόν οριστικής απορρόφησης από χώρες με υψηλό επίπεδο επιστημονικής δραστηριότητας.

Παράλληλα εδώ και 25 περίπου χρόνια έγινε η πρώτη προσπάθεια δημιουργίας εθνικού ερευνητικού κέντρου με ερευνητές με πλήρη απασχόληση με την ίδρυση του Κέντρου Πυρηνικών Ερευνών («ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ»). Μέχρι το 1982 αυτό το ερευνητικό κέντρο ήταν κάτω από την αιγίδα του Υπουργείου Συντονισμού. Η ίδρυση του στις αρχές της δεκαετίας του '60 βασίστηκε σε διάφορα και ασύμβατα κίνητρα: δέμα γρήτρου, η ελπίδα να αποκτήσει η χώρα Πυρηνική τεχνολογία, η επιθυμία να ενθαρρύνουν τους Έλληνες επιστήμονες από το εξωτερικό να επαναπαριστούν, κ.λ.π. Αυτή η ποικιλία των κινήτρων, εξηγεί γιατί δεν δόθηκε ποτέ στον ΔΗΜΟΚΡΙΤΟ μια σαφής αποστολή (εκτός από την παραγωγή ραδιόισότοπων για ιατρική χρήση) και η ανάπτυξή του περιορίστηκε πιο πολύ σε καθαρά επιστημονική παραγωγή παρά σε οικονομική και κοινωνική δεοντολογία.

Στη συνέχεια ιδρύθηκαν μερικά νέα ερευνητικά κέντρα σε διάφορες εποχές και με διαφορετικές αποστολές και με το χρόνο αναπτύχθηκαν σε μέγεθος και ποικιλία ερευνητικών αντικειμένων. Με το πέρασμα του χρόνου επειδή είτε η αρχική τους αποστολή υλοποιήθηκε είτε της δόθηκε χαμηλότερη προτεραιότητα, τα κέντρα αυτά είχαν πάση ανάπτυξης έων δραστηριότητα για να δικαιολογήσουν την ύπαρξή τους. Σε μερικές περιπτώσεις η διαδικασία αυτή προκάλεσε διάλυση και υποβάθμιση της αποστολής και της παραγωγικότητάς τους.

Τα Εθνικά Εργαστήρια έχουν την αρχή τους στην ανάγκη να έρευνα που δεν θα μπορούσε να γίνει από ιδιωτικά ή Πανεπιστημιακά εργαστήρια. Μπαίνει όμως το ερώτημα. Τι ίδιους ωφέλεια έχει η πολιτεία από τέτοιες επενδύσεις που γίνονται από τον φορολογούμενο πολίτη;

Το πλάτος και η ποικιλία της ερευνητικής δραστηριότητας των περισσότερων Εθνικών Εργαστηρίων θα μπορούσε να λαττωθεί με σύγχρονη αίσθηση του εάδους στις περιοχές που έχουν αποδεδειγμένα υψηλή ποιότητα και προσομοιωτικό πνεύμας εθνικούς αναπτυξιακούς στόχους.

Το θέμα του προσανατολισμού της έρευνας στα Εθνικά Ερευνητικά Ιδρύματα προβληματίζει σήμερα όλα τα κόμματα, ίσως πιο πολλές χώρες χρησιμοποιείται το σύστημα της χρηματοδότησης κατά πρόγραμμα. Κάθε πρόγραμμα πριν εγκριθεί περνάει από διαδικασία αξιολόγησης του ως προς τη επιστημονική του πληρότητα και ως προς τον συστηματικό του προσε το (μακροπρόθεσμο ή βραχυπρόθεσμο) αναπτυξιακό πρόγραμμα της Κυβέρνησης. Επίσης μια δ εθνώς αποδεκτή πρακτική είναι να επιτηρέεται ένα 10 με 15% του συνολικού

προϋπολογισμού να διατίθεται στη διακριτική επιλογή των επιτελεστικών για ελεύθερη έρευνα. Φυσικά αυτές υπολογισμούς αυτές πέφτουνται υπόψη και οι μισθοί των ερευνητών που δεν θεωρούνται: —όπως έχει γίνει πρακτική στη χώρα μας— αναλαστικές δαπάνες.

Τέτοια πρακτική πρέπει να συνδυάζεται με συνεχή κρίση της αποδοτικότητας του ερευνητή αλλά και του αντίστοιχου Κέντρου. Η πιο σοβαρή αδυναμία των Κέντρων θεωρείται διεθώς η απουσία της πρακτικής να υποβάλλονται κατά τακτά διαστήματα εκθέσεις πεπραγμένων. Γι' αυτό τα Ερευνητικά Κέντρα πρέπει να αξιολογούνται με το λεγόμενο «σύστημα κρίσης ομοτίμων» (PEER REVIEW SYSTEM) και όχι με σύστημα κρίσης από «συναδέλφους» όπως συμβαίνει στα Πανεπιστήμια. Επί πλέον η επιδίωξη ενός Ερευνητικού Κέντρου πρέπει να βασίζεται σε παραδειγματική σχέση αποδοτικότητας προς την επένδυση καθώς και τη σχετικότητα της έρευνας προς την παραγωγή, τα ίδια κριτήρια δηλαδή που ισχύουν για τη βιομηχανική έρευνα.

Η δημιουργία συνθηκών για την αντιμετώπιση των πιο πάνω προβλημάτων που θα οδηγούσε σε μια ρευστολογική ανάπτυξη της εθνικής επιστημονικής δραστηριότητας απαιτεί ύπαρξη ερευνητικής αναπτυξιακής πολιτικής σε κυβερνητικό επίπεδο που έλλειψε εντελώς από τη Χώρα. Αποτέλεσμα της απουσίας σχεδιασμού ήταν τα ερευνητικά ιδρύματα της Χώρας να στηρίζουν τη λειτουργία τους σε μια συλλογή αποσπασματικών νομοθετικών ρυθμίσεων χωρίς ενιαίο θεσμικό πλαίσιο που να καθορίζει τις γενικές αρχές και τους στόχους της ερευνητικής δραστηριότητας στη χώρα. Ακόμη και οι μισθοί των εργαζομένων σε διάφορα ερευνητικά κέντρα έχουν μεγάλες διαφορές που οφείλονται στην ανισορροπία των σχέσεων εργασίας και του νομικού καθεστώτος. Το Κ.Π.Ε. («ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ») π.χ. είναι αυτοτελής δημόσια υπηρεσία (Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενεργείας), το Ε.Ι.Ε. είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το ΙΟΚΑΕ νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου κ.λ.π.

Ένα ακόμη πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα Εθνικά Κέντρα Έρευνας είναι η μη ανταγωνιστικότητα των μισθών σε σύγκριση με τη βιομηχανία και μερικές φορές και τα Πανεπιστήμια. Πρέπει να αναφερθούν ακόμη και πολύπλοκες γραφειοκρατικές διαδικασίες πρόσληψης και το δύσκαμπο του συστήματος παραγωγής και μισθολογικών κινήτων του Δημόσιου Τομέα.

Έτσι η έλλειψη επιστημονικού προγραμματισμού με διάρκεια και συνέχεια στο παρελθόν, η έλλειψη θεσμολογικής διαδικασίας αξιολόγησης και αποτίμησης της έρευνας καθώς και η έλλειψη διαδικασιών αυστηρής αξιοκρατικής κρίσης των ερευνητών κατά την πρόσληψη ή την προαγωγή τους, έχουν μετατρέψει τα ερευνητικά κέντρα σε αναπαραγωγικούς προβληματικούς οργανισμούς. Αυτό φαίνεται από το ότι ενώ το συνολικό ποσό που δαπανάται ανά ερευνητή και έτος είναι συγκρίσιμο με το αντίστοιχο ποσό σε χώρες με μεγάλη ερευνητική παράδοση και παραγωγή (6.500.000) δρχ. ανά ερευνητή και έτος στο Κέντρο Πυρηνικών Ερευνών «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ», με 9.000.000 δρχ. ανά ερευνητή και έτος αντίστοιχα στις Η.Π.Α.) το κριδόν της έρευνας είναι (με μικρές εξαιρέσεις) γενικά χαμηλής ποιότητας.

Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει και από την έκθεση της γνωμοδοτικής επιτροπής ειδικών Ελλήνων επιστημόνων που επισκέφθηκε πρόσφατα τον «Δημόκριτο» για να αξιολογήσει το έργο του. Ο λόγος είναι ότι οι παραπάνω δαπάνες μετατρέπονται κυρίως σε μισθούς μετρίων ερευνητών από τους οποίους δεν αναμένεται σημαντική συμβολή στη διαδικασία παραγωγής νέας γνώσης.

Η προσπάθεια στο παρελθόν από ορισμένες διοικήσεις του «Δημόκριτου» να διαμερρώσουν αξιοκρατικούς μηχανισμούς για τις προαγωγές των επιστημόνων, ανακόπηκε από τις αυθόρες προσφυγές των ενδιαφερομένων στη δικαιοσύνη όπου ο εργατικός δικαστής έκρινε τελικά αν ένας επιστήμονας έχει ικανότητα εκτέλεσης ή καθοδήγησης ερευνητικού έρ-

γρο!! Αυτό είναι το αποτέλεσμα της έλλειψης νομοθετικού πλαισίου. Μια αξιολογη προσπάθεια έγινε πρόσφατα από το Δ.Σ. του Εθνικού Ιδρυματος Έρευνών που καθόρισε κριτήρια και μηχανισμούς κρίσης του προσωπικού για αναίεση των συμβάσεων με ψηλό συνολικότα ευδύνη. Οι κρισεις έγιναν με τη βοήθεια επιτροπών από επιστήμονες με διεύνη κληρώση και εμπειρία ύστερα από συνεννόηση με τους εργαζόμενους ερευνητές. Στα άλλα όμως ερευνητικά κέντρα της χώρας αξιολογήσεις και προγραμματισμός είναι έννοιες σχεδόν άγνωστες.

Η εικόνα αυτή στα ερευνητικά ιδρύματα της χώρας δεν θα αλλάξει και δεν θα μπορούσαμε να προσελκύσουμε προικισμένους επιστήμονες για την προώθηση των ερευνητικών προγραμμάτων αιχμής, αν δεν υιοθετηθούν τομιαρά νομοθετικά και θεσμικά μέτρα για την έρευνα, που να εξασφαλίζει:

1. διαδικασίες προγραμματισμού και επιλογής προτεραιοτήτων.
2. διαδικασίες αξιολόγησης και αποτίμησης της έρευνας.
3. διαδικασίες αξιοκρατικής κρίσης των ερευνητών κατά την πρόσληψη και την εξέλιξη τους, και
4. ευλίνητους μηχανισμούς χρηματοδότησης τς έρευνας.

Χαρακτηριστικές ρυθμίσεις του νομοσχεδίου.

Το σύστημα σχεδιασμού, συντονισμού και χρηματοδότησης της έρευνας που ισχύει είναι ανέκδο να κάνει διαφοροποίηση ανάμεσα σε υψηλή και χαμηλή παραγωγικότητα. Έτσι, πολύ συχνά χαρακτηρίζονται ως ερευνητικές δραστηριότητες που μόνο περιθωριακή αξίωση μπορούν να έχουν να χαρακτηρισθούν σαν τέτοιες. Λείπουν οι κατάλληλοι μηχανισμοί σχεδιασμού και συντονισμού της έρευνας σε εθνικό επίπεδο και: κατά ορέα που να παίρνει υπόψη τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας αλλά και τα διεθνή δεδομένα. Η διοίκηση των εθνικών ερευνητικών κέντρων είναι στα χέρια διορισμένων Διοικητικών Συμβουλίων από άτομα μερικής απασχόλησης έξω από τα αντίστοιχα Κέντρα.

Η έλλειψη ομοιομορφίας στις δομές των Κέντρων, η απουσία κριτηρίων και κινήτρων για την εξέλιξη και η ανμοιογένεια της υπηρεσιακής και μισθολογικής κατάστασης του προσωπικού δίνουν την εικόνα μιας άναρχης ανάπτυξης. Τέλος η ανπαρέξια σύνδεσης της έρευνας με τα Α.Ε.Ι. και την παραγωγή και έλλειψη συντονισμού με τις δραστηριότητες και τις ανάγκες των άλλων Υπουργείων είναι επιπρόσθετα χαρακτηριστικά της έλλειψης ενός θεσμικού πλαισίου.

Το νομοσχέδιο αυτό βάζει τις βάσεις για μια ορθολογική ανάπτυξη ερευνητικής πολιτικής που θα είναι συνδεδεμένη με το μέλλον της χώρας. Προς το σκοπό αυτό εισάγει τις εξής ρυθμίσεις:

α) Σχεδιασμός της έρευνας:

Το νομοσχέδιο εισάγει τις δυο διεθνώς αποδεκτές έννοιες της έρευνας:

ι) ελεύθερης επιλογής που δεν απαιτείται συσχέτιση με την παραγωγή.

κ) προανατολισμένη έρευνα που υπαίνει μέσα στις κυβερνητικές αναπτυξιακές προδιαγραφές. Η ποσοστιαία σχέση των δυο αυτών ειδών κατά διεθνή πρακτική είναι περίπου 15% και 85%. Και τα δυο είδη ερευνών όμως (όταν χρηματοδοτούνται από την πολιτεία) υπόκεινται, πάλι σύμφωνα με διεθνή πρακτική, σε επιστημονική αξιολόγηση από ειδικούς.

Για το σχεδιασμό της έρευνας και κλινομή των διαθέσιμων κονδυλίων στα δυο αυτά είδη έρευνας στους ερευνητικούς φορείς, για την κατάρτιση του ετήσιου Προγράμματος Ανάπτυξης Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΑΡΤ), και για τη χάραξη αναπτυξιακής πολιτικής στον ερευνητικό τομέα, η ευθύνη ανήκει στην Κυβέρνηση. Το Υπ.Ε.Τ. όμως σαν το επιτελικό Κυβερνητικό όργανο σχεδιασμού δεν μπορεί να στηρίζεται σε επιλογές της πολιτικής του ηγεσίας

και του υπηρεσιακού μηχανισμού του, χωρίς την γνωστή ιστη παπειρισιώνων ερευνητών και εκπροσώπων των παραγωγικών τάξεων.

Για το σκοπό αυτό ιδρύεται στο Υπ.Ε.Τ. ένα όργανο με το όνομα Εθνικό Γνωμοδοτικό Συμβούλιο Έρευνας. Η σύσταση και τα καθήκοντα του οργάνου αυτού περιγράφονται κύρια στο Άρθρο 4 του νομοσχεδίου.

β) Δομή και Διοίκηση των Εθνικών Ερευνητικών Κέντρων:

Εισάγεται η δομή κάθε κέντρου με τη διαίρεσή του σε ινστιτούτα κατά επιστημονική περιοχή, με λειτουργική αυτοτέλεια αλλά και με οριζόντια σύνδεση μέσα από τα ερευνητικά προγράμματα.

Επικεφαλής κάθε ινστιτούτου είναι ο Διευθυντής του. Το Δ.Σ. του Κέντρου αποτελείται από τους Διευθυντές των Ινστιτούτων, εκπροσώπους των εργαζομένων και τον Διευθυντή του Κέντρου. Έτσι τα μέλη του Δ.Σ. είναι εργαζόμενοι στο Κέντρο με πλήρη απασχόληση.

Παράλληλα η επιστημονική επίβλεψη, και ο αναπτυξιακός προγραμματισμός γίνεται από τα Επιστημονικά Συμβούλια που αποτελούνται από παπειρισιμένους επιστήμονες έξω από το Κέντρο.

γ) Διαβάθμιση και εξέλιξη προσωπικού:

Το προσωπικό των Εθνικών Ερευνητικών Κέντρων διακρίνεται σε ερευνητικό, τεχνικό, διοικητικό και βοηθητικό:

Το επιστημονικό προσωπικό διαβαθμίζεται σε 4 βαθμίδες με πρόντα και μισθολογική κατάσταση ανάλογη εκείνων για τις τέσσερις βαθμίδες Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι. Το νομοσχέδιο ακόμη καθορίζει τις διαδικασίες πρόσληψης και εξέλιξης του ερευνητικού προσωπικού που στηρίζεται στο λεγόμενο «σύστημα ομολόγων» (PEER REVIEW SYSTEM) σε αντίθεση με το «σύστημα κρίσεων από συνάδελφους» που ισχύει στα Α.Ε.Ι. Υιοθετήθηκε η διεθνή αυτή πρακτική διότι έτσι εξασφαλίζεται η αντικειμενικότητα των κρίσεων έξω από συνδικατακτικούς παράγοντες που μπορούν να οδηγήσουν σε προκατειλημμένες σε βάρος της ποιότητας της έρευνας ή του ερευνητή κρίσεις. Για την διοργάνωση των κρίσεων δημιουργείται ένας Εθνικός πίνακας κρίτων.

δ) Αξιολόγηση της έρευνας:

Είναι διεθνώς αποδεκτή η αρχή ότι η αυτονομία των Ερευνητικών Κέντρων και το σύστημα αξιολόγησής τους πρέπει να συμβαδίζουν. Στη χώρα μας δεν έχει αναπτυχθεί ένα σύστημα αξιολόγησης που να αντιστοιχεί σε διεθνή πρότυπα. Σαν συνέπεια αυτού είναι ότι κάθε προσπάθεια να εισαχθεί ένα σωστό και αποτελεσματικό σύστημα αξιολόγησης θεωρείται συχνά σαν μια απειλή προς την αυτονομία. Η σωστή άποψη είναι ότι όταν οι στόχοι της έρευνας ξεκαθαριστούν, η αυτονομία της μαζί μ' ένα σύστημα αξιολόγησης, είναι η μόνη εναλλακτική λύση στην γραφειοκρατία.

Ένα υγιές σύστημα αξιολόγησης είναι το κλειδί της διαχείρισης της έρευνας και το σωστό αντίδοτο της αυτονομίας.

Επί πλέον μια γνήσια αυτονομία και διαβάθμιση της έρευνας δεν θα είναι κατορθωτά, χωρίς αξιολόγηση, διότι θα αφήσουν προσωπικά συμφέροντα και δυναμικές ομάδες που παραλύουν την ερευνητική προσπάθεια χωρίς κανένα έλεγχο.

Ένα σύστημα χρηματοδότησης της έρευνας θα είναι τότε μόνο αποτελεσματικό, αν συνοπάγει ένα σωστό σύστημα αξιολόγησής του. Για τη διατήρηση και αναβάθμιση της ποιότητας της Ελληνικής έρευνας σε σχέση με τα διεθνή πρότυπα, το νομοσχέδιο εισάγει ομοιομορφο μηχανισμό αξιολόγησης. Κάθε ερευνητική πρόταση φιλοτάρεται με ένα σύστημα αξιολόγησης, σύμφωνα με διεθνή επιστημονικά κριτήρια. Κριτική αξιολόγηση σε όλα τα επίπεδα, γίνεται έτσι προϋπόθεση για εθνική επιστημονική πρόοδο. Οι ερευνητικές δραστηριότητες αξιολογούνται από κατάλληλες επιστημονικές επιτροπές. Οι επιτροπές αυτές αποτελούνται από ειδικούς υψηλού επιστημονικού επιπέδου. Παράλληλα κατά κλινοικά διαστήματα,

τέσσερα με πέντε χρόνια, επιτροπές επιστημόνων από τη διεθνή επιστημονική κοινότητα αξιολογούν διάφορους τομείς της προσπάθειας της Ελλάδας, στην επιστήμη και τεχνολογία.

ε) Ανάπτυξη της έρευνας στα Α.Ε.Ι.:

Προσανατολισμένη έρευνα σημαντικής κλίμακας είναι σχεδόν αδύνατο να γίνει στα διοικητικά και οργανωτικά πλαίσια ενός ακαδημαϊκού τμήματος ή τμήμα. Οι λόγοι είναι οι εξής:

ι) Δυσκολία αξιολόγησης από το ίδιο το τμήμα (ή τον τομέα) της επιστημονικής ποιότητας των μελών του και της αξίας των ερευνητικών τους προτάσεων. Η τωρινή αυτή δυσκολία έχει διαπιστωθεί διεθνώς και έχει αντιμετωπιστεί με εξωτερική αξιολόγηση και χρηματοδότηση. Στην Ελλάδα η δυσκολία θα είναι ακόμη πιο μεγάλη λόγω έλλειψης παράδοσης ουσιαστικής αξιολόγησης της έρευνας και πενιχρής ερευνητικής προϊστορίας. Η κατανομή ερευνητικών κονδυλίων από τα ίδια τα τμήματα στα μέλη τους θα καταλήξει όπως έχει ήδη αποδείξει η πείρα των Σχολών) έπειτα από χρονοβόρες συζητήσεις σε ισοκατανομή των κονδυλίων μεταξύ όλων των ερευνητών και κατά συνέπεια σε κατήλωση της ποιότητας, σπατάλη πιστώσεων και τελικά σε οριστική και σχεδόν πλήρη εξώση της χρήσιμης έρευνας.

ii) Μεγάλη βραδύτητα αποφάσεων και ενεργειών. Η βραδύτητα αυτή είναι ασυμβίβαστη με υψηλής ποιότητας προσανατολισμένη έρευνα σε έντονα ανταγωνιστικούς τομείς. Η σύμφωνη με συλλογικά όργανα βραδύτητα θα επιταχίσει λόγω της έλλειψης παράδοσης στην αποτελεσματική λειτουργία συλλογικών οργάνων στη χώρα μας και λόγω της προαγόμενης των διαδικασιών περί «εγκρίσιμου λογιστικού».

Από το άλλο μέρος στα Πανεπιστήμια συνυπάρχει αξιολογική συγκέντρωση επιστημονικού δυναμικού ικανού να αναλάβει δραστηριότητα σε προσανατολισμένη έρευνα με σύνδεση με τα μεταπτυχιακά προγράμματα. Παράλληλα τα Α.Ε.Ι. έχουν ανάγκη ανάπτυξης υποδομής για ερευνητικές δραστηριότητες που να προωθούν τις μεταπτυχιακές σπουδές πέρα από την υποδομή που χρησιμοποιείται κατά προτεραιότητα για την προπτυχιακή εκπαίδευση.

Για το σκοπό αυτό το νομοσχέδιο εισάγει τα συστήματα (i) των Ακαδημαϊκών Ερευνητικών Κέντρων ως Ν.Π.Ι.Δ. των οποίων τα προγράμματα επιλέγονται ώστε να εξυπηρετούν κύρια τις αναπτυξιακές ανάγκες της χώρας ενώ μένουν συνδεδεμένα με τον μεταπτυχιακό κύκλο σπουδών και (ii) των μεταπτυχιακών ινστιτούτων ως αυτοτελών υπηρεσιών με προγράμματα που επιλέγονται από το μεταπτυχιακό Δ.Ε.Π. κάθε τμήματος.

Πιστεύουμε ότι στα Α.Ε.Ι. υπάρχει σημαντική συγκέντρωση πεπεισμένων ερευνητών. Τα ακαδημαϊκά κέντρα και τα μεταπτυχιακά ινστιτούτα μπορούν σχετικά εύκολα να επιτύχουν ότι είναι αδύνατο να επιτύχει το ακαδημαϊκό τμήμα ή δύσκολο να επιτύχει το ανεξάρτητο εθνικό κέντρο διότι:

i) Είναι μικροί ευέλικτοι οργανισμοί που έχουν ιδρυθεί για να υλοποιήσουν συγκεκριμένα και συγκεκριμένα ερευνητικά προγράμματα συνδεδεμένα με εθνικούς στόχους ή με μεταπτυχιακή πολιτική.

ii) Προσφέρουν στους ερευνητές τη σιγουριά της ακαδημαϊκής θέσης αλλά και την ευελιξία και τις ευκαιρίες ενός ερευνητικού οργανισμού. Έτσι μπορούν να δράσουν σαν πόλοι έλξης διακεκριμένων Ελλήνων του εξωτερικού.

iii) Η σύνδεσή τους με Πανεπιστήμια τους επιτρέπει άμεση σύνδεση με μεταπτυχιακά προγράμματα προς αμοιβαίο όφελος. Το προσόν αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό γιατί μπορεί από την αρχή να γίνουν η βάση ανάπτυξης των μεταπτυχιακών σπουδών.

Έτσι τα ακαδημαϊκά ινστιτούτα ερευνών φαίνεται να αποευνώσουν τα μειονεκτήματα και των ακαδημαϊκών τμημάτων αι των ανεξάρτητων ερευνητικών κέντρων, ενώ διατηρούν ως κύρια πλεονεκτήματα και των δύο. Επί πλέον επειδή μοιάζονται ερευνητές και όργανα προσφέρουν και το τωρινό προσόν του σχετικά χαμηλού κόστους.

Τα Ελληνικά Α.Ε.Ι. πάσχουν κυρίως επειδή δεν έγινε δυ-

νατό να αναπτυχθεί μια κοινά αποδεκτή πυραμίδα στο ακαδημαϊκό τους προσωπικό. Τα ακαδημαϊκά και μεταπτυχιακά ινστιτούτα ή κέντρα προσφέρουν το μοναδικό ίσως μηχανισμό για έναρξη δημιουργίας μιας τέτοιας πυραμίδας και επομένως μπορούν να δράσουν σαν μοχλοί για την τόσο περιπόδητη αναβάμιση των Α.Ε.Ι. της χώρας. Τα ακαδημαϊκά και μεταπτυχιακά ινστιτούτα έχουν αρκετή σύνδεση με τα Α.Ε.Ι. και αρκετή αυτοτέλεια ώστε να μπορούν να παίξουν το ρόλο του καταλύτη για την αναβάμιση των Α.Ε.Ι.

Γι' αυτό η αντίθεση προς αυτά με βάση το ψευδοδίλημα ότι «θα δηλώσει την έρευνα από τα Α.Ε.Ι.» είναι το λιγότερο υποκριτική. Σήμερα στα Α.Ε.Ι. δεν γίνεται σοβαρή έρευνα (με εξαίρεση την αρχαιολογία). Ο θεσμός αυτός είναι η μόνη λύση να έχουν τα Α.Ε.Ι. από τη σημερινή τους αδράνεια. Εξόφληση η επιτυχία του θεσμού αυτού στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης τον έχει ήδη καταξιώσει.

στ) Επικαλύψεις με τα άλλα Υπουργεία:

Το Π.Δ. 574/1982 στο άρθρο 5 καθορίζει ότι στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας (Υπ. Ε.Τ.) ανήκουν:

α. Ο μακροχρόνιος σχεδιασμός της έρευνας και της τεχνολογίας.

β. Η κατάρτιση του Προγράμματος Ανάπτυξης Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΑΕΤ).

γ. Η κατάρτιση σχεδίου ετήσιου προϋπολογισμού των ερευνητικών και τεχνολογικών δραστηριοτήτων της χώρας.

Με βάση το Π.Δ. 574/1982 διατυπώθηκε το Άρθρο 3 του νομοσχεδίου. Η ερμηνεία που πρέπει να δοθεί ως προς τις ανάγκες και τις αρμοδιότητες των άλλων Υπουργείων είναι οι εξής:

i) Οι ανάγκες για ερευνητικά προγράμματα όλων των Υπουργείων μπορούν να καθορίζονται από τα ίδια τα Υπουργεία, τα οποία δεν στερούνται του δικαιώματος να επιζητούν (και χρηματοδοτούν) τους κατάλληλους φορείς για την εκπόνηση αυτών των προγραμμάτων.

ii) Το Υπ.Ε.Τ. στην κατάρτιση του ΠΑΕΤ, την ανάπτυξη των ερευνητικών του φορέων και μέσα από τις διμερείς συμφωνίες επιστημονικής συνεργασίας με άλλες χώρες θα πρέπει να παίρνει υπόψη τις ανάγκες των άλλων Υπουργείων και οργανισμών.

iii) Τα άλλα Υπουργεία δεν θα πρέπει να ασχοληθούν με ίδρυση δικών τους ερευνητικών μονάδων, διότι δεν έχουν ούτε την εμπειρία, ούτε τον μηχανισμό. Σε ειδικές όμως περιπτώσεις θα μπορεί να σχεδιάσει το Υπ.Ε.Τ. από κοινού με άλλο Υπουργείο την ίδρυση των λεγομένων Ειδικών Ερευνητικών Κέντρων (Άρθρο 8) του οποίου το πρόγραμμα και η διοίκηση ρυθμίζεται από κοινές αποφάσεις των δύο Υπουργείων αλλά ο προϋπολογισμός υπάγεται στο Υπ.Ε.Τ.

iv) Κέντρα μελετών και αναπτυξιακής πολιτικής όπου η ερευνητική δραστηριότητα (με την έννοια του νομοσχεδίου) είναι περιθωριακή, είναι στην αρμοδιότητα του αντίστοιχου Υπουργείου, ενώ το Υπ.Ε.Τ. έχει υποχρέωση παροχής υπηρεσιών (όπου του ζητηθεί) για ερευνητική και τεχνολογική στήριξη.

Ειδικότερα οι δραστηριότητες της πρώην Υπηρεσίας Γεωργικών Ερευνών του Υπουργείου Γεωργίας δεν υπάγονται στις ρυθμίσεις του νόμου αυτού. Γι' αυτές τις δραστηριότητες θα υπάρξει ειδική ρύθμιση σε συνεργασία Υπουργείου Γεωργίας και Υπουργείου Έρευνας και Τεχνολογίας.

Βασικοί στόχοι του Νομοσχεδίου.

1. Προγραμματισμός και συντονισμός της έρευνας, τόσο μέσα στα Ερευνητικά Κέντρα, όσο και μέσα από το χρηματοδοτούμενα ερευνητικά προγράμματα με σκοπό:

i) την προώθηση της γνώσης μέσα από προγράμματα βασικής έρευνας και ii) τη σύνδεση της έρευνας με το αναπτυξιακό πρόγραμμα.

2. Ηθιστική μηχανισμών χρηματοδότησης, αξιολόγησης και απώθησης της έρευνας, σύμφωνα με διεθνείς προδιαγραφές και πρακτικές.

4. Καθορισμός κάποιων αρμοδιοτήτων στη δομή και διοίκηση των Εθνικών Ερευνητικών Κέντρων.

4. Καθορισμός κανόνων σταδιοδρομίας του επιστημονικού και λοιπού προσωπικού που περιλαμβάνονται:

α) Θέσπιση ερευνητικών βαθμίδων με προσόντα που αντιστοιχούν στις 4 βαθμίδες του προσωπικού των Α.Ε.Ι.

- α) Διεύθυνσεις και κριτήρια πρόσληψης.
- β) Αξιολόγηση επίδοσης για εξέλιξη και μονιμοποίηση.
- γ) Μισθολογική κατάσταση.

5. Σχέσεις Ερευνητικών Κέντρων μεταξύ τους και με τα Α.Ε.Ι.

6. Ομαλή Αναδόμηση των σημερινών ερευνητικών κέντρων για να ευθυγραμμισθούν με το νόμο μετά από μεταβατικές διατάξεις.

Ανάλυση των άρθρων που υλοποιού τους στόχους του Νομοσχεδίου.

Στόχος 1.

Άρθρο 3.

Καθορίζει την ευθύνη και τις αρμοδιότητες του Υπ. Ε.Τ. σύμφωνα με τον αρχικό καθορισμό των αρμοδιοτήτων που έγινε με την έγκριση του Υπουργείου, Π.Δ. 574/1982.

Προστίθενται αρμοδιότητες:

α) Της παραγράφου 4 (ανάθεση τμήματος έργου για μελέτες και έρευνες σε εμπειρογνώμονες).

β) Της παρ. 5 (σύσταση επιχειρήσεων με συμμετοχή του δημόσιου για αξιοποίηση ερευνητικών αποτελεσμάτων) και

γ) Της παρ. 6 (απονομή βραβείων, χρηματικών κριβίων, υποτροφιών).

Άρθρο 4.

Εισάγει το θεσμό του Εθνικού Γνωμοδοτικού Συμβουλίου Έρευνας (ΕΓΣΕ) που έχει αρμοδιότητα της χάραξης της ερευνητικής πολιτικής και γνωμοδότησης σε θέματα ερευνητικών και τεχνολογικών προγραμμάτων. Σύνθεση: Διευθυντές Ερευνητικών Κέντρων, Εκπαιδευτικοί Επιστημονικών Ενώσεων και Συνδικαλιστικών Φορέων και Επιστήμονες με διεθνή αναγνωρισμένο κύρος. Τα μέλη του ΕΓΣΕ διορίζονται, ύστερα από προτάσεις των Α.Ε.Ι. και των Ερευνητικών Κέντρων, με κοινή απόφαση του Υπουργού Έρευνας και Τεχνολογίας που έχει και την ευθύνη της τελικής επιλογής μετά από τις προτάσεις καθώς και του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Η συμμετοχή στην απόφαση του τελευταίου έχει την έννοια της σύμφωνης γνώμης του για τα μέλη του ΕΓΣΕ που είναι μέλη του Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.

Στόχος 2.

Άρθρο 5.

Εισάγει το θεσμό του Προγράμματος Ανάπτυξης Έρευνας και Τεχνολογίας (ΠΑΕΤ) σαν διατάξι προγραμμα που θηρείται η Βουλή, με το αντίστοιχο ετήσιο πρόγραμμα. Καθορίζει κανόνες επιβολής προτάσεων, μηχανισμούς κριτών του Υπ.Ε.Τ. για την αξιολόγησή τους, τρόπους έγκρισης χρηματοδότησης, αποκλίσεις από το ΠΑΕΤ, και αποτίμηση προγραμμάτων που αφορούν φορείς του Δημόσιου ή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Με Π.Δ. μπορούν να καθορίζονται και οι όροι χρηματοδότησης έρευνας σε ιδιωτικές διοργανώσεις και παραγωγικές μονάδες.

Άρθρο 6.

Καθορίζει απλουστευμένες διαδικασίες χρηματοδότησης έρευνας κατ' εξαίρεση των διατάξεων του δημοσίου λογιστικού.

Άρθρο 7.

Καθορίζει τρόπους χρηματοδότησης έρευνας ελεύθερης επιλογής (μη προανατελισμένης) τόσο στα Α.Ε.Ι. και Τ.Ε.Ι. όσο και στα Ερευνητικά Κέντρα. Για τα Τ.Ε.Ι. ερευνητικά ή τέτοια έρευνα θα περιορίζεται σε τεχνολογικούς τομείς.

Στόχος 3.

Άρθρο 8.

Καθορίζει το είδος των ερευνητικών φορέων: Εθνικά Ε-

ρευνητικά Κέντρα και Αναξάρτητα Ινστιτούτα, Αναξάρτητα Ακαδημαϊκά Ινστιτούτα, Ακαδημαϊκά Κέντρα, Μεταπτυχιακά Ινστιτούτα, Εθνικά Ερευνητικά Κέντρα.

Τα Κέντρα υποδιαιρούνται σε Ισotοτύπια και ειδικότητες.

Άρθρο 9.

Θεσμοθετεί ορισμένο τρόπο διοίκησης των Εθνικών Ερευνητικών Κέντρων (Δ.Σ. Δ/ντής, Επιστημονικό Συμβούλιο). Καθορίζει τις αρμοδιότητες του Δ.Σ., του Διευθυντή και του Επιστημονικού Συμβουλίου. Επίσης ορίζει τα προσόντα τρόπου επιλογής και τη θητεία του Διευθυντή.

Άρθρο 10.

Ορίζει τη δομή και τη διεύθυνση των Ινστιτούτων των Κέντρων καθώς και τις αρμοδιότητες και τρόπο διορισμού του Διευθυντή του Ινστιτούτου.

Άρθρο 11.

Αφού τη διοίκηση των Αναξάρτητων Ερευνητικών Ινστιτούτων και Ειδικών Κέντρων (Δ/ντής, Επιστημονικό Συμβούλιο Ινστιτούτου (Ε.Σ.Ι.)). Καθορίζει τις αρμοδιότητες, προσόντα και διορισμό του Επιστημονικού Διευθυντή, καθώς και τις αρμοδιότητες του Επιστημονικού Συμβουλίου Ινστιτούτου (Ε.Σ.Ι.).

Άρθρο 12.

Ορίζει τη σύσταση των Ειδικών Ερευνητικών Κέντρων με Π.Δ.

Άρθρο 13.

Θεσμοθετεί τα Ακαδημαϊκά Ερευνητικά Κέντρα και Ινστιτούτα. Καθορίζει τον τρόπο διοίκησης (σε σχέση με τα αντίστοιχα Α.Ε.Ι.) τα προσόντα των Δ/ντών και του ερευνητικού προσωπικού, και μισθολογικές απολαυές.

Άρθρο 14.

Θεσμοθετεί τα Μεταπτυχιακά Ινστιτούτα ώστε να δοθεί δυνατότητα υποδομής στα Τμήματα των Α.Ε.Ι. που να ανταποκρίνονται στους δικούς τους στόχους και αναπτυξιακή πολιτική στον μεταπτυχιακό τομέα.

Στόχος 4.

Άρθρο 15.

Καθορίζει κατηγορίες προσωπικού (ερευνητικού, τεχνικού, διοικητικού). Καθορίζει ακόμη τέσσερις βαθμίδες ερευνητικού προσωπικού (ανάλογες με τις βαθμίδες Δ.Ε.Π. των Α.Ε.Ι.) και τα αντίστοιχα ελάχιστα προσόντα.

Άρθρο 16.

Ορίζονται οι κανόνες κρίσεων για επιλογή και προαγωγή του ερευνητικού προσωπικού. Οι κρίσεις γίνονται από επιτροπές εξωτερικών κριτών (καταξιωμένοι ερευνητές) που είναι δεσμευτικές για τον Υπουργό. Επίσης εισάγεται ο θεσμός της μετάκλησης.

Άρθρο 17.

Καθορίζεται η διάρκεια θητείας (για τις βαθμίδες Δ και Γ) και μονιμότητα (για τις βαθμίδες Β και Α), και τα χρονικά όρια περιοδικών κρίσεων για προαγωγή.

Άρθρο 18.

Ορίζονται οι αποδοχές των ερευνητών έτσι ώστε να αποτελούν κίνητρα για προσέλευση αξίων επιστημόνων. Αναγνωρίζεται ο χρόνος προϋπηρεσίας στο Δημόσιο ή σε Α.Ε.Ι. ή ερευνητικά κέντρα της κλιδοκπής. Ορίζονται οι αποδοχές των Διευθυντών. Θεσπίζονται πρόσθετες αποδοχές (με μορφή βραβείων) σε σχέση με την ερευνητική απόδοση. Εισάγεται ο θεσμός της ερευνητικής άδειας με αποδοχές. Τέλος καθορίζεται αποζημίωση μετακίνησης.

Άρθρο 19.

Εισάγεται ο θεσμός του επισκέπτη ερευνητή με σύμβαση ορισμένου χρόνου, και του συνεργαζόμενου ερευνητή (μεταδιδακτορική θέση) με χρηρήρηση υποτροφίας. Καθορίζονται όροι συμμετοχής σε προγράμματα ερευνητικών κέντρων μελών του Δ.Ε.Π. και μεταπτυχιακών φοιτητών Α.Ε.Ι.

Άρθρο 20.

Αφού το τεχνικό προσωπικό.

Άρθρο 21.

Αφορά το διοικητικό προσωπικό.

Άρθρο 22.

Αφορά αποσπάσεις προσωπικού από ένα κέντρο σε άλλο.

Στόχος 5.

Άρθρο 25.

Καθορίζονται οι εξής σχέσεις με τα Α.Ε.Ι.

α) Μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να εργάζονται ως υπότροφοι σε ερευνητικό κέντρο υπό την επίβλεψη ενός ερευνητή. Τις υποτροφίες χορηγεί το Υ.Π.Ε.Τ.

β) Δίνεται δικαίωμα σε ερευνητές να υπηρετούν στα Α.Ε.Ι. ως ειδικοί επιστήμονες ή επισκέπτες καθηγητές και ως μέλη εξεταστικής επιτροπής μεταπτυχιακών φοιτητών.

Επίσης δίνεται η δυνατότητα κοινών προγραμμάτων μεταξύ ερευνητικών κέντρων.

Στόχος 6.

Άρθρο 29.

Για την ένταξη του τωρινού ερευνητικού προσωπικού από τη σημερινή χαοτική υπηρεσιακή κατάσταση στις τέσσερις βαθμίδες του νέου, ο ίδιος καθορίζει υποχρεωτική κρίση. Όσοι έχουν νόμιμη θέση ή σύμβαση καλύτερου χρόνου και κριθούν αρνητικά, μπορούν να ζητήσουν ένταξη σε δημόσια υπηρεσία. Όσοι έχουν σύμβαση ορισμένου χρόνου θα παραμένουν μόνο αν κριθούν θετικά. Το λοιπό προσωπικό παραμένει με το ίδιο νομικό καθεστώς.

Άρθρο 30.

Καθορίζει το νέο καθεστώς της Ελληνικής Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας (Ε.Ε.Α.Ε.).

Άρθρο 31.

Καθορίζει το νέο καθεστώς του Δημόσιου που μετονομάζεται σε Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών.

Άρθρο 32.

Καθορίζει τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της Ε.Ε.Α.Ε. που αφορούν έρευνας εντοπισμού ραδιενεργών μεταλλευμάτων στο Ι.Γ.Μ.Ε.

Άρθρο 33.

Καθορίζει το νέο καθεστώς του ΙΩΚΑΕ που μετονομάζεται σε Εθνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών.

Άρθρο 34.

Ρυθμίζει για (δευτερεύουσα) επικρατέστετη, δηλαδή, ποιός θα πληρώνει την εισφορά στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Μετεωρολογικών Μεταβολολογικών Προγνώσεων.

Άρθρο 35.

Μεταβιβάζει τις αρμοδιότητες για την Εθνική Αστρονομική Επιτροπή από το Υπουργείο Παιδείας στο Υ.Π.Ε.Τ.

Άρθρο 36.

Αφορά το νέο καθεστώς του Ερευνητικού Κέντρου Κρήτης.

Άρθρο 37.

Τελικές διατάξεις: Καθορίζει ποια είναι τα αποπεμπόμενα από το Υ.Π.Ε.Τ. κέντρα. Καταργείται η Υπηρεσία Επιστημονικής Έρευνας και Τεχνολογίας (Υ.Ε.Ε.Τ.) που έχει ήδη απορροφηθεί από το Υ.Π.Ε.Τ. Επίσης περιλαμβάνονται μερικές δευτερεύουσες μεταβατικές διατάξεις.

Αθήνα, 13 Ιουλίου 1984

Οι Υπουργοί:

Προεδρίας Κυβέρνησης

ΑΠΟΣΤ. ΛΑΖΑΡΗΣ

Υγείας και Πρόνοιας

Γ. ΓΕΝΝΗΜΑΤΑΣ

Οικονομικών

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΑΡΣΕΝΗΣ

Έρευνας και Τεχνολογίας

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΙΑΝΗΣ

Κοινωνικών Ασφάλιστων

ΕΛ. ΒΕΡΥΒΑΚΗΣ

Εσωτερικών

ΑΓΑΠ. ΚΟΥΤΣΟΥΓΙΩΡΓΑΣ

Εθνικής Παιδείας και Θρησκ./των

ΑΠΟΣΤ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

Ενέργειας και Φυσικών Πόρων

ΕΥΑΓΓ. ΚΟΥΛΟΥΜΠΗΣ

Εργασίας

ΕΥΑΓΓ. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Εμπορικής Ναυτιλίας

Γ. ΚΑΤΣΙΦΑΡΑΣ